

✱
ANTONII
MEDI RAGVSINI

QVÆDAM ANIMADVERSIONES
in Prædicabilia Porphyrij,

*In quibus probatur plura esse errata, quàm verba
si cum puritate Philosophia Aristoteles
conferantur.*

Quæ puritas à nemine vnquàm intelligitur Prædicabilibus
Porphyrij non explosis.

CUM PRIVILEGIO.

QVAM ADMIRABILE

DOMINE, DOMINVS NOSTER

EST NOMEN TVVM.

VENETIIS, Apud Franciscum Barilettum. 1600.

Superiorum permisso.

PERILLVSTRI
DOMINO IOANNI
VINCENTIO PINELBO.

Antonius Medus. S. P. D.

DOSTQVAM tuo singulari
iudicio misi meam expositionem in
septimum Metaphysica, & pon-
derandam, & exhibendam, &
transmittendam, quam doctissi-
mis tuis familiaribus etiam ad re-
motiores partes terrarum magnopere cupiens ve-
nustatem philosophiae Aristotelis e tenebris, qui-
bus ipso communi modo philosophandi iacet obrita
aliquo modo eruere, ut tandem aliquando huic

nostro sæculo tam nobile donum à benignissimo Deo
hominibus datum incipiat in studiosorum animis
resplendere : totum me ad studium Logicae Aristoteli
contuli , ut passim ea , quæ ijs nostris conati-
bus opportuniora essent videnda vel exponerem ,
vel aliquo modo studiosis , pro mea tenuitate , no-
ta facerem . Ac primum omnium suscepi discu-
tiendum Porphyry opusculum , quia communiter ,
& Logicae , & vniuersæ Philosophiæ præponitur .
Cuius auctoris lectio tanquam omnium hominum
communis inimici summum in me contra ipsum
odium excitauit . Nam ipsum procul dubio ani-
maduertit in scholis philosophiæ Aristotelis magna
damna intulisse . Ex illa enim , quantacunque
sit , in me puræ philosophiæ Aristotelis cognitione ,
dum lego philosophantes , illos video Aristotelem
querentes sine fine laboribus torqueri . Ac quo
magis putant se ad ipsum accedere , eò magis ab
ipso ita reperi recessisse , ut secundum communem
modum philosophandi nemo adhuc puritatem phi-
losophiæ Aristotelis nouerit , neque eiusmodi cona-
tibus nosse potuerit . Quorum summa causa est
prima auctoritas , quæ in scholis ita inueterauit ip-
sorum Prædicabilem , ut nisi quod prius Porphy-
rius annuat , nec ipsi Aristoteli sit indubitata fides .
Quæ quidem prædicabilia tot erratis cognoui un-
dique redundare , & ubique sic ineptum modum
philo-

philosophandi, ut præ tædio illa noluerim notare,
 qua notanda erant. Illa partē, quæ de communi-
 tatibus, & de rebus ab ipso appellantur. Et
 quia unicuique paullo philosophiæ studiosiori sine
 meâ expositione patebunt. Et quia nolui Lectori mo-
 lestus esse sicut, & ille mihi molestus fuit, & quia
 tandem illa errata à me notata sufficientia mihi
 visa sunt, ut ruditatem prædicabilium ostendant,
 & omnino illam summam eorum auctoritatem a-
 dimant, & denique ut illorum autorem ob damna
 illata tanquam uniuersalem omnium philosophiæ
 studiosorum inimicorum merito odio prosequatur,
 & e scholis expellentes obliuioni tradant sempiter-
 ne. Cum igitur hæc nostra contra Porphyrium
 quam primum cuperem ad doctissimos quoque per-
 uenire, nullus mihi occurrit ad id præstandum te
 præstantior, homo doctissimus, & qui tantum pro-
 pter animi sui cultum philosophatur. Cuius nobi-
 litatem intellectus ex morum integritate licet nobis
 vicissim argumentari. Ob has, & alias quam plu-
 rimas causas nullum te iudicavi aptiorem, cui has
 meas qualicumque currenti stylo elaboratas lucu-
 brationes dedicarem. Quod quidem Opusculum li-
 cet parum mole videatur, non dubito tamen quin
 tibi sit gratum futurum. Memini enim in Collo-
 quio nostro, quamuis quadam pauca à me contra
 Porphyrium dicta tibi mira visa fuisse. Quid nunc
 tandem

tandem videbitur, quando illum ante, te priusquam arte ullum alium prostratum ostendo, & ex termaximo nullum omnino faceo? In tuorum igitur doctissimorum tibi familiarium numero istuc Patauij, in quibus est meus carissimus affinis Dominus Traianus Radulovich, sicut tibi sunt nobilissima studia loco maxime propinqua; sic & proximos futuros arbitror, à quibus de ijs nostris iudicium sis efflagitaturus, meq; de tuo iudicio, quem ego quanti facio puto te nosse, quam primum certiore facturus. Qua quidem omnia nostra semper summittimus certissimo iudicio, censuraque Sanctæ Romanæ Ecclesiæ; præsertim verò de illa præclare merito eius visibili capiti Clementi Octauo Summo Pontifici, quem Clementissimus Deus diu Ecclesiæ suæ Sanctæ seruet incolumem.

Ragusio 10. Kal. Septembris anni 1599.

ANTONII MEDI ANIMADVERSIONES

In Prædicabilia Porphyrij.

In vniuersum eius Opusculum. Caput I.

NON dubito, quin hæc nostra non modo quia noua, sed etiam, vt quàm humanissimè dicam, quia communi modo philosophandi per tot sæcula iam vsu scholarum approbato, & contrito, sint primo aspectu vt insolita, ita odiosa videnda. Quis enim æquo animo feret contradicere Porphyrio, Alexandro, & in vniuersum, communi modo philosophandi? Quid, si amplius dicerem, oportere nomen Porphyrij omnino è scolis ita delere ut scholæ candorem philosophiæ Aristotelis percipiant, & illum tanquàm sacrilegium habere, qui pulchritudinem Philosophiæ Aristotelis sic deturpauit, confudit, & tenebris offudit, vt per tot sæcula sub eius nugis ita delitescat, vt quò magis eius vanis vniuersalibus quærat, eò densioribus tenebris adeò offundatur, vt ipsa philosophia Aristotelis, quæ suis in partibus ordinatissimè disposita est, infinito labore, secundum commu-

ANIMADVERSIONES IN

communem modum philosophandi, in sua puritate minimè cognoscatur? Quid, si liberè faterer quæcunque pro expositione philosophiæ naturalis, & Logicæ ipsius Aristotelis iuxta dictum communem modum scripta sunt perinde putanda esse, ac si non essent scripta ad nitorem philosophiæ Aristotelis cognoscendum? Ecquis ea, quæ quodammodo cunctis aduersantur, odio non prosequatur? Ecquis ea benignis auribus audiat, quæ sunt & contra primas impressiones eorum, qui ipsimet iudices in causa sunt, & contra eorundem tam perennem habitum, qui est altera natura? Hunc accedit, durum esse sibimetipsi contradicere, licet aliquis etiam primo aspectu ui ipsius rationis verum dicere cogi videatur. Verum quoniam tanta vis est veritatis, ut omnia vincat, cum vero verum semper, & vbique consentaneum sit, & æque ac ignis quo magis excutitur, eo magis splendeat. Et quia inter omnes, qui in puris naturalibus philosophati sunt, tanta est auctoritas Aristotelis, ut ego solus cum hoc uno magistro, & cum ipsa veritate aduersas quo suis Aristotelis discipulos possim incertamen forti animo fidenter prodire, si tamen certamen dicendum est, has nostras cogitationes discutendas exhibere quàm eminentissimis sapientiam profitentibus. Qui tametsi partes sint huius causæ, nullum tamen inconueniens erit eosdem & iudices esse. Nec verò hic locum habet ab humanis legibus non permitti, ut idem possit esse & pars, & iudex, & patronus. Nam hoc meritò factum est, cum lex sit hominum, qui varijs animi perturbationibus huc, illucque à veritate plerunque aguntur. At mihi res est cum egregijs uiris;

hoc

hoc est, cum nobilissimo genere hominum, quorum actiones in contemplatione mentis versantur, quos Aristoteles appellat Metaphysicos, primos Philosophos, sapientes, & Theologos, & quos ubique præcæteris extollit, & summis laudibus exornat: quorum quidem vita est quodammodo communis cum Angelis cælestibus. Qui quidem etsi partes sunt huiusce controversiæ; nihil tamen impedit, quominus sint etiam iudices, cum finis & bonum ipsorum ipsum verum sit. Quare non dubito, quin hos eosdem & iudices, & summos patronos sim habiturus. In expositione nostra duodecimi, & septimi libri Metaphysicorum dixi communem modum philosophandi, qui est in usu scholarum ex duabus philosophiis Aristotelis, & Platonis esse compositum in præcipuis principiis inuicem contradicentibus, quæ fieri non potest, ut concordentur. Qui quamuis re ipsa magis est Platonis, quam Aristotelis; nomine tamen magis est Aristotelis, quam Platonis: nunc uerò id melius considerans, dico, nec esse Aristotelis, nec Platonis, sed quendam tertium, nec apud omnes hunc unum, & eundem. Sed (ut dixi) quia ex contrariis permixtus, ideò pro acumine ingenij philosophantium uariè à varijs compositus. Itaque fit, ut quot sunt auctores, qui strictius philosophantur, tot modi philosophandi in scholis de mente uniuscuiusque philosophiæ professoris dicantur. Qui quidem omnes in hoc ita conveniunt, ut unusquisque eorum quia sic philosophetur, ut de entibus, quæ sunt uniuersalia separata inter genera generalissima, & species specialissimas, vel ut communius, & de mente recentiorum dicam, qui transcendentia introduxerunt, philosophetur; De ente, inquam,

ANIMADVERSIONES IN

quod est in vniuersalibus separatis à genere generalissimo usque ad speciem specialissimam, ideo modos omnes omnium simul sumptos appello communem modum philosophandi. Atqui quemadmodum scientiæ suis primis principijs innituntur, quibus principijs maior fides habetur, quàm conclusionibus, cum propter quid unumquodque est tale, & illud magis. Quæ quidem prima uera sint necesse est. Nam si uera non essent, conclusiones ex ipsis in bona consequentia eò minus essent ueræ. Id quod uidere est in communi modo philosophandi, qui, vt ex se unicuique studioso manifestum est, totus innititur ut suis primis principijs quinque Porphyrij prædicabilibus, in quibus consistit vniuersus Platonius modus philosophandi. Quibus, quemadmodum prima in ordine & Logicæ, & philosophiæ posita sunt sic & prima, & præcipua fides ita habetur ut si in communi modo philosophandi Porphyrius non esset, neque uox neque sensus esset. At opus est huiusmodi principia uera esse, qua conditione infra planum fiet, ipsa uniuersalia Porphyrij carere. Quod si hæc principia non sunt uera, sequitur nec ipsum communem modum philosophandi esse uerum. Illa uero positio est uera, quæ sicut est in re, sic se habet & in mente, & è conuerso, illa non est uera, quæ aliter se habet in re, quàm in mente. At prædicabilia Porphyrij aliter sunt in re, quàm in uoce. Ergo non dicunt uerum. Aliter illa esse in re, quàm in uoce, patet ex Præfatione sui Opusculi, in qua ait, se secundum philosophiam Aristotelis philosophari, reuero tractat puram philosophiam Platonis, quæ ex diametro philosophiæ Aristotelis est contraria: cum qua fieri non potest, ut possit componi. Aliter igitur

UNIVERSVM OPVSCVLVM. 6

gitur in re se habeat, quàm in uoce. Ergo ipsa prædicabilia, quæ sunt prima principia communis modi philosophandi non sunt uera, & per consequens minus uerus communis modus philosophandi. Hæc prædicabilia non esse secundum philosophiam Aristotelis, quia potius ei esse contraria, & prius pluribus in locis nostræ expositionis notauimus, & deinceps in expositione quarundum partium Logicæ Aristotelis, quam modo, si Diuinus fauor aderit, molimur, ostendemus. Verum quoniam sicut uniuersæ philosophiæ, ita & uniuersæ Logicæ Aristotelis hoc Opusculum prædicabilium præponitur; ideò priusquam Logicæ exponendæ manus admoueamus, necesse duximus ipsum Opusculum inde tollere, & perpetuæ obliuioni tradere, simul minorem propositionem supradicti argumenti pluribus rationibus probando, & ostendendo philosophiam præfati opusculi non esse philosophiam Aristotelis. Primum omnium dictarum rationum non erit ab re ex ijs, quæ ipsemet expertus sum sic argumentari. Si hoc opusculum sicut est præpositum omnibus Libris Logicæ Aristotelis; ita postremo loco positum esset, nemo profectò illud absque tædio legeret. Quoniam manifestè deprehenderet quid, alienum, immo quid omnino contrarium philosophiæ Aristotelis. Verum quia in principio est positum, & primus omnium librorum & philosophiæ, & Logicæ à studiosus legitur, primus, inquam, ratione methodi: ideò necesse est, ut ei prima, & maxima fides habeatur, cum ipsa sint prima principia, quæ semper, ut deinceps ratiocinabimur, non solum auctoritate Magistri docentis, sed omnium philosophantium omnibus sæculis sic assentientium ita in

ANIMADVERSIONES IN

mente discentis imprimuntur, ut nunquam postea in dubium queant reuocari. Nam si quis de prædicabilibus Porphyrii hæsitaret, oporteret eum simul de toto illo dubitare, quicquid ut uerum in philosophia, & in Logica didicisset. Ex quo fieret, ut illud & uerum, & non uerum simul crederet. Quod fieri non potest. Argumento nobis est rem ita se habere effectus inde secutus. Etenim nobilissimo ingenio Picus, qui tota sua uita ut concordiam duarum philosophiarum ederet, inludauit, ideo non edidit, quia fieri non potest, & quia hoc inconueniens in ipso principio animaduertere non potuit. Quoniam simul & ipsum principium, & uniuersam philosophiam, quam in ipso principio inherentem didicerat simul & semel credendum esset, & non credendum, quod fieri non potest. Mihi uero id hac ratione compertum fuit. Dum sine Magistro uiaæ uocis darem operam philosophiæ, in scripta solius Aristotelis incumbens, in quibus nec aliquid superfluum, nec aliquid mancum, sed quicquid ad methodum editam cognoscendam est necessarium procul dubio reperitur (loquor autem de hoc genere philosophiæ) Aristoteles fuit summus, & singularis magister methodi. Quando uero mihi opus fuit pro intelligentia uerborum Aristotelis aliquam expositionem uidere, præ cæteris Angelico doctore, qui maximè omnium est textus. Atque ita in studio huius ordinatissimæ philosophiæ postremo loco mihi occurrit, ut hoc Opusculum considerarem, & ita omnino alienum, & contrarium philosophiæ Aristotelis annotarem. Quam ob rem non solum ex hoc loco est tollendum, sed omnino ex memoria studiosorum amandandum. Ob hanc
etiam

VNIVERSVM OPVSCVLVM. 7

etiam rationem est hoc Opusculum è scholis Aristotelis eijciendum, quia nulla pars Aristotelicæ philosophiæ est eiusmodi, vt in aliquo cuiuspiã eius libri angulo locum possit habere. At dicet aliquis in Topicis, in Metaphysicis, in libro Prædicamentorum, & in alijs, partim in uno loco, partim in alio loquitur Aristoteles de genere, de specie, de differentijs. Quid huiusmodi termini significant, quia Porphyrius non intellexit Aristotelem; ideò in prolas alio, & omnino contrario sensu ipse de illis in suo opusculo tractat. Conueniunt quidem huiusmodi termini in nomine, at in ratione omnino differunt, ut infra patebit, ita, vt & alij, & à philosophia Aristotelis alieni sint termini. Quare neque secundum partes, neque ut totum est hoc opusculum aliqua pars philosophiæ Aristotelis. Ergo è scholis philosophiæ Aristotelis omnino tollendum. Præterea totum hoc opusculum est de uniuersalibus separatis, quorum unumquodque est unum extra multa, uniuersalium uerò Aristotelis unumquodque est unum in multis. Illa uniuersalia, & res singulares æquiuocè dicuntur: hæc uerò uniuersalia, & res singulares in philosophia Aristotelis uniuocè dicuntur. Quæpropter in illis uniuersalibus nec est scientia, nec demonstratio; in his autè uniuersalibus Aristotelis est & demonstratio, & scientia, quoque uniuersalior, & potior, ut in primo posteriorũ capite, x, ubi ait. Formas quidem igitur esse, aut unum aliquid præter multa non est necesse esse si demonstratio erit, sed oportet, ut unum de multis uerum dicat: & nisi hoc modo unum de multis uerum dicat, non erit uniuersale. Ac subiungit, & si uniuersale non erit, nec medium demonstrationis erit: & ideò nec demonstratio erit. Et ideò, infer-

ANIMADVERSIONES IN

fert oportet igitur aliquid unum, & idem in pluribus esse non æquiuocè, idem & capite xvij. & in vj. Topi-
corum loco 79. tum in vij. libro loco 32. Quocirca in
hoc opusculo dicere possumus esse tot errata, quot uer-
ba ita, vt omnino è scholis philosophiæ Aristotelis sit ex-
plodendum.

Quoniam item hoc Opusculum inscribitur, Introdu-
ctio in dialecticam Aristotelis; ideò è scholis philoso-
phiæ Aristotelis tollendum, quia contrarium efficit his,
quæ titulo pollicetur. Dum ipse in schola Platonis exi-
stens, doctrina contraria Aristoteli, ait se velle introdu-
cere in philosophiam Aristotelis, quam ipse ignorabat;
quod dum dicit, efficit, vt omnes post ipsum è methodo
Aristotelis egrediantur. Facit etiam in ipso methodi
principio, vbi agitur de incomplexis prædicamentis,
quæ Aristoteles dicit in concreto, substantia, quantum,
quale, ut dicant sequaces ipsius, eius introductione insti-
tuti in abstracto, substantia, quantitas, qualitas, & sic de
alijs. Hoc modo semper exinde post eum extra metho-
dum Aristotelicam egressi quærunt Aristotelem in ab-
stractis, nec vnquam inueniunt, nec inuenire possunt
uel infinito labore secundum communem modum phi-
losophandi quo vtuntur. Testes sunt ipse infinitus di-
uersorum diuerso modo impensus labor, diuersa dogma-
ta, peregrini termini, qui in textu Aristotelis nusquam
sunt. Terminus, quod quid erat esse in scholis incogni-
tus, sine cuius cognitione fieri non potest, ut cognitio
Philosophiæ Aristotelis habeatur. Quod si in aliquo
proposito putant se ipso uti sub hac uoce, essentia, uel,
quiditas; quiditas, & essentia significant formam vni-
uersalem separatam: quod quid erat esse, significat for-

nam singularem, quæ nec loco, nec tempore, nec mente potest separari, ut legitur Metaphysicorum, Libri quinti capite sexto. Ex quibus unicuique patere potest, quàm diuerso titulo ab effectu hoc Opusculum inscribatur. Tandem si aliud ipsius erratum nullum esset, ob hoc unum è scholis tollendum est, quòd in præfatione sua ipse de se fateatur, se nescire quid sint illa uniuersalia, de quibus ipsemet tractat. Quod quidem quàm uerè dictum sit, non solum ex superioribus aduersus uniuersum hoc Opusculum dictis patet, verum etiam ex his patet, quæ aduersus patres ipsius opusculi deinceps Deo adiuuante, sumus dicturi. Quia igitur ignarus methodi dux, ideò è scholis tollendum.

In tractatum de genere. Cap. II.

DE genere in pluribus partibus suæ Philosophiæ Aristoteles tractat. In quinto Metaphysicorum capite uigesimo octauo Genus, inquit, dici hoc secundum generationem continuam eiusdem speciei, hoc uerò ut materia. Hoc secundum primum mouens eiusdem speciei. Porphyrius partim ex hoc loco, partim ex primo Topicorum capite quarto putat in suo tractatu de genere se loqui de mente Aristotelis. In illo Metaphysico tractatu quam plurima penitus non intellexit, ut quod Aristoteles dicit. Genus esse, quod est primum in rationibus. Aliqua uerò, quæ putabat se intelligere, confusissimè, & in alio sensu, quàm Aristoteles scripserat, facit exordium sui tractatus de Genere dicens.

ANIMADVERSIONES IN

dicens. Genus esse quandam habitudinem, genus esse generationis principium, & genus dici à loco, in quo quis generatur, sed hoc parum ad rem. Verum de definitione generis, de quo genere ait philosophos loqui videndum est, quàm sit ab Aristotele diuersus. Genus est, inquit, quod prædicatur de pluribus differentibus specie in eo, quod quid est, & subiungit, ut animal. Quorum verborum ex ipsius sententia hic est sensus. Genus esse id, quod prædicatur de pluribus speciebus. Et ideo ait. Genus uidetur continere omnem multitudinem specierum, quæ sub eo sunt. Quod, ait, in eo, quod quid est, intelligit ea, quæ prædicantur in eo, quod quid est, esse ea tantum, quæ sunt in genere substantiæ, ea uerò, quæ sunt in generibus accidentium de suis inferioribus non prædicari in eo, quod quid est, & ideo subiungit exemplum, ut animal. At Aristoteles in primi Topicorum capite quarto, ait, Genus esse id, quod de pluribus specie autem differentibus dicitur, in quæstione, qua quid sit quidque quæritur. Horum autem uerborum non subiungit exemplum, ut animal, sed ut declarat, quid sit quæri huiusmodi quæstione, subiungit. In quæstione autem, qua quid, quid quæ sit, quæritur, ea dicuntur omnia, quibus, ac commo- datè, & aptè respondeat his, qui rogantur, quid sit id, de quo agitur. Tum subiungit exemplum. Et si quis rogetur, quid sit homo? rectè respondebit, animal. Sicut procul aspicientibus quadrata, rotunda uideatur; sic Porphyrio consideranti quandam adumbrationem uerborum Philosophiæ Aristotelis, uerba ipsius similia uisa sunt uerbis Aristotelicis; reuera plus distidèt, quàm quadrum à rotundo. Sensus autem uerborum Aristotelis

TRACTATUS DE GENERE. 9

relis hoc est. Quod ait, genus esse, quod prædicatur
 de pluribus differentibus specie, hoc est de pluribus sin-
 gularibus differentibus specie; non autem de pluribus
 speciebus, ut Porphyrius in scholis docet. Quod pro-
 batur primo ex constructione verborum. Nam ad sen-
 sum Porphyrij non potest fieri ita constructio, quod præ-
 dicatur de pluribus differentibus specie, ut dicat de plu-
 ribus speciebus. Ad sensum verò Aristotelis commo-
 dissime fit ita constructio, quod prædicatur de pluri-
 bus differentibus specie, ut dicat, quod prædicatur de
 pluribus singularibus differentibus specie. Deinde
 quia rationes in philosophia Aristotelis quauis vniuer-
 saliter dicantur, rationes tamen singularium sunt, non
 autem vniuersalium. Id quod quanquam in vniuersa
 eius philosophia, & Logica est videre, ad rem tamen
 nostram maxime facit caput octauum decimi Meta-
 physicorum, vbi de specie differentibus ait. Hoc enim
 est ducta specie esse, quod cum in eodem genere sint,
 contrarietatem habent indiuidua existentia. Mox de
 eisdem specie subiungit. Eadem specie esse, quæcun-
 que contrarietatem non habent indiuidua existentia.
 Ideo & speciem generis singularem speciem in septimi
 Metaphysicorum capite quarto appellat his verbis.
 Non ergo vlli eorum, quæ non sunt species generis in-
 erit quod quid erat esse, sed ijs solum: hæc, ait, viden-
 tur non secundum participationem, & passionem, nec
 ut accidens dicitur. In libro prædicamentorum, vbi de
 prædicamentis, id est, de vocibus significantibus, &
 de prædicatione secundarum substantiarum, & de in-
 herentiis accidentium agit, omnia refert ad ipsa sin-
 gularia, quæ singularia, & primas substantias, & præ-
 cipue,

ANIMABVERSIONE TVN

cipue, & maxime, & simpliciter substantias, & subiecta, omnium appellat. Itaque omnis ratio, & omnis inherentiã refertur ad prima subiecta, id est, ad ipsa singularia, non autem ratio ad rationem; sicut est vniuersale ad genus, & genus ad vniuersale. Omnis namque ratio est subiecti ratio, non autem ratio, rationis ratio.

Alium insignem errorem in definitione generis committit, ubi & ipse, & Aristoteles idem uerbis dicunt. Genus nempe prædicari in eo, quod quid est, tamen sensu inter se quam maxime discrepant. Porphyrius namque putat tantum genus substantiæ prædicari in eo, quod quid est; genera uero accidentium de suis inferioribus non prædicari in eo, quod quid est. hoc circo statim subiungit exemplum, ut animal. Aristoteles uero omnium decem generum unam communem definitionem, quæ uniuocè de omnibus dicit, assignauit, dicens, Genus prædicari in eo, quod quid est. Itaque sicut substantia secunda ut animal prædicatur in eo, quod quid est, de homine, & de boue, & de aliquo homine, & de aliquo boue; sic & quantum prædicatur in eo quod quid est, de triangulo, & de quadrato, tum de aliquo triangulo, & de aliquo quadrato. Eodem modo dicendum est de unoquoque genere ceterorum accidentium. Textus Aristoteli, ex se patens huiusmodi sensum exprimit; si quis autem dubius esset, dicatne hoc Aristoteles de omni genere, cū exemplū posuit eorū, quæ interrogantur quid sint tantū de homine, dū interrogamur quid sit homo? rectè respondemus animal esse. Cur non similiter ego asserere possim; aliud exemplū in genere accidentis interrogans quid sit, iste triangulus? non rectè respondebitur, figura, uel quantum? uel si interrogem quid sit hoc album? non rectè

recte respondebitur, color uel quale? Quod etiam est uideri in primo Topicorū capite sexto, ubi ait. Id autem, quod dicit, uel declarat quid alterū sit, interdum substantiā significat, interdū quale, interdum aliud Prædicamentum. Alia itē, quæ sequuntur, declarant, proposito quoniam accidente sigillatim, illud accidens dicere quid est, et significare uel quantū, uel quale, uel ad aliquid, & sic de cæteris. Quorū multa exēpla in libris Topicorū passim est uidere à principio secundi capitis secūdi libri, ubi incipit. Vnumquodque accidens de suis inferioribus prædicari uniuocē inquit. Quando uerò contingit ut accidens prædicetur de substantia, alia ratio est huius prædicationis. Etenim sciendum est, rationem accidentis nunquam posse prædicari de substantia, nomen uerò accidentis contingit interdū ut prædicetur. Vn libro prædicamentorum in tractatu de substantia est uidere, sed hæc prædicatio est per accidens. De genere Aristoteles aliter loquitur in libro prædicamentorum, aliter in libris Topicorum, & aliter in Metaphysicis. Etenim in libro prædicamentorū sufficit cognoscere quid genus, ut nomen significet quoddam uniuersali, modo cognitionis, quod sensui propinquius est. In libris uerò Topicorū, in quibus est propositū methodi inueniendi loca argumentorum, in quibus loquitur de genere, ut est prædicabile genus, hæc quoque cognitio generis nō est propria, & absoluta cognitio. Huiusmodi rationē generis, putabat Porphyrius se de mente Aristotelis recitare, qui quidem quam ab Aristotele sit diuersus pato me satis probasse. In Metaphysicis tandem tertia ratio est loquendi de genere; ubi ait. Genus esse id, quod primo in rationibus dicitur, quæ est propria, & absoluta generis ratio. Sunt

ANIMADVERSIONES IN

alia quam plurima, quæ de genere in diuersis Methaphyficæ partibus Aristoteles dicit, quæ quia Porphyrium omnino latuerunt, ideo de illis nusquam meminit.

Quod ait, eorum, quæ dicuntur, alia quidem de uno solo dicuntur, sicut indiuidua, ut Socrates, & hic, & hoc. Socrates, hic homo, hoc lignum, quoniam sunt singularia, & subiecta, de nullo prædicantur, nec alicui insunt. Vt in libro Prædicamentorum. Rationes verò indiuiduæ uniuscuiusque eorum de unoquoque singularium; idest, numero indiuiduorum dicuntur. Quod uerò ait genera, & species, & differentias, & propria, & accidentia de pluribus prædicari communiter, sed non propriè alicui, secundum philosophiam Aristotelis nihil horum uerum est, quia potius in his paucis plura errata, quàm uerba sunt. Primò quoad genera, species, & differentias quoniam & hæc, & ea quoque quorum hæc rationes sunt, sunt æquiuocè dicta, ut supra probatum est; ideo & in hoc proposito, & in quocunque alio, in quo loquitur in suis prædicabilibus de huiusmodi uniuersalibus contrariam doctrinam philosophiæ Aristotelis loquitur. Item errat, quoniam etiam si hæc uniuersalia essent rerum uniuocæ rationes (quod non sunt) positæ generibus, speciebus, & differentijs prædicantibus, superfluum est ponere accidēs commune. Genera nanque sunt & accidentium genera; species, & accidentium species; differentia, & accidentium differentia. Quod uerò ait de proprio, & de accidente tum separabili, tum inseparabili, tum communi, omnino ignorabat Philosophiam Aristotelis, ut suis locis probabimus. Postea suo more philosophandi de ijs digreditur, in quibus sua prædicabilia inuicem differunt.

In qua digressionem tametsi non desit ubiq; quod illi merito possit obijci; partim tamen breuitati studentes, partim opportuniorem locum nacti fortasse non omittimus. Hoc tamen hic non est prætermittendum, quod ait. A proprio autem differt genus, quia proprium de una sola specie, cuius est proprium prædicatur, & de ijs, quæ sub ipsa specie sunt indiuiduis. quemadmodum risibile de homine solo, & de singularibus hominibus. Hoc manifestus est error. Nam quod proprium est speciei uniuersalis, hoc non est proprium his singularibus, de quibus species uniuersalis prædicatur; sed id commune est omnibus singularibus. Ut risibile proprium est omni homini in specie; risibile uero in singularibus commune est, & non proprium. risibile namque cum homine conuertitur: ut homo est risibilis, & risibile est homo. Socrates est, ergo risibilis possumus dicere; at risibilis est, ergo Socrates non possumus dicere.

A differentia deinceps quod ait, & ab ijs, quæ communiter sunt accidentia differt genus, quoniam, subiungit, & si de pluribus, & differentibus specie prædicantur differentiæ, & communiter accidentia; non tamen in eo, quod quid est prædicantur, sed in eo, quod quale quid est, & alia, quæ in proposito sequuntur. Ipse putabat erroneè, accidentia de substantia prædicari; ut in libro Prædicamentorum est uidere. Accidentia singularia insunt subiectis: id est substantijs, quorum singularum accidentium ratio nunquam prædicatur de substantia, nomen uero singularis accidentis aliquando prædicatur de subiecto, & hæc prædicatio est per accidens, sicut quando dicimus, Socrates est albus, ratio albi non prædicatur de Socrate, sed nomen solum; hoc-

que,

ANIMADVERSIONES IN

que, ut dixi, per accidens. Vniuersale uero accidens, vel genus accidentis alicuius, nunquam de singulari substantia prædicatur, sed de uniuersali substantia nihil prohibet prædicari. Sicut quando dicimus hominem esse visibilem, vel colorem in corporea substantia esse; ideo Aristoteles in tractatu de substantia, ait. Eorum uero, quæ in subiecto sunt, plurimis quidem neque nomen, neque ratio prædicatur de subiecto ratio. Accidentis est uniuersale accidens. Neque hoc accidens, neque nomen ipsius accidentis uniuersalis prædicatur aliquando de subiecto. De accidente uero singulari inhaerente alicui subiecto subiungit. In aliquibus autem nomen quidem nihil prohibet prædicari aliquando de subiecto, ratio uero ut prædicetur fieri non potest. Vniuersalia, genera, & differentias, accidentium ipse suo commento appellat commune accidentium. Hæc uniuersalia accidentium de suis inferioribus prædicari in eo, quod quid est satis supra probatum est. Ideo errat in his, quæ in hoc proposito dicitur quoniam Prædicantur etiam differentia de suis inferioribus in eo, quod quid est, & non ut Porphyrius dicit, in eo, quod quale est. Differentia aliter generis differentia dicitur, & aliter singularis alicuius, & eius speciei. Nam differentia generis genus determinat in eo, quod quale genus est, ideo dicimus, animal rationale; id est quale animal dicimus, & etiam quale animal significat. De differentijs hoc modo acceptis in quinti Metaphysicæ capite vigesimo octauo dicit. Genus esse, ut in rationibus quod primum inest, quod dicitur in eo, quod quid. Et subiungit, hoc genus, cuius differentiæ dicuntur qualitates. De hoc modo Prædicantibus differentijs, in libro Prædicamento

rum ait. Quare quotcunque differentia prædicati fuerint, totidem & subiecti erunt, Et in tractatu de substantia. Quare omnia, inquit, quæ substantijs, & differentijs sunt, yniuoce prædicantur. Quod ait Porphyrius, communia prædicari in eo, quod quale, non est verum. Nam, vt dictum est, omnia genera, species, & differentia accidentium de suis inferioribus in eo, quod quid est prædicantur, & significant quale, quantum, ad aliquid, & cœtera suo ordine accidentia, & non quale tantum, ut ipse putabat.

In Tractatum de specie. Cap. III.

SPECIES, ait, est, & ea, quæ sub assignato genere collocatur, secundum quam solemus dicere, hominem quidem speciem animalis; cum sit genus animal, album autem coloris speciem, triangulum verò figuræ speciem. Quare subiungit. Quod si etiam genus assignantes, speciei meminimus dicentes, quod de pluribus, & differentijs specie in eo, quod quid est, prædicatur, & speciei dicimus id quod sub assignato genere est. Ideo ait, genus esse alicuius genus, & speciei, alicuius speciei, vtriusq; vtriusq;. Iccirco, cõcludit, necesse esse in vtriusq; rationibus vtriusq; vti. Qui modus philosophandi est omnino contrarius philosophiæ Aristotelis. Na in philosophia Aristotelis species, de qua Porphyrius intēdebat loqui dicitur, yniuersale prædicabile, vel species yniuersalis, vel terminus, vel ratio speciei, vel sicut in definitione secundarum substantiarum ea vocat vnu in speciebus. Species vero absolute loquedo singulorum sunt, numero indiuiduorum,

ANIMADVERSIONES IN

uiduorum, species quas quod quid erat esse, & quid erat esse appellat. Species verò substantiarum sunt species, quas in capite tertio duodecimi Metaphysicorum triplici nomine vocat, quãdam nempe naturam, quod, quid, & quandam habitum ad quam. Quãdam natura in habentibus animam anima est: quod quid substantiã est species ad rationem relata; quidam habitus ad quam est species singularis, quam quod quid erat esse dicit. Quæ quidem species, & id, cuius est species secundum substantiam idem sunt. In Platonica philosophia Genera, & vniuersalia sunt principia, & substantiã omnium: Ac quò magis vniuersale, magis principium. Quæ quidem sicut faciunt, & dicunt esse à singularibus separata; sic inuicem alterum ab altero dicunt esse separatum. Ideò Porphyrius ait speciem esse eam, quæ sub assignato genere collocatur, & post superius recitatam suam digressionem; concludit species genere definiti, & genus specie. Quasi verò genus sit speciei genus; & species generis species. Quam definitionem sicut ineptam, ita impropiam manifestè ostendam. Animal est species substantiã, ergo est species absolute, ex eius definitione; quod quidem animal scimus esse genus eorum, quorum est genus. Ergo species genus, & genus species. Non negamus in philosophia Aristotelis etiam dici posse, genus esse aliquorum genus, & speciem prædicabilem aliquorum speciem. Sed omnino aliter quàm Porphyrius putabat; id est, genus esse singulorum genus, speciem uero prædicabilem esse singulorum speciem vniuersalem. Quod vero, ait, species generis; Species generis est apud Aristotelem species singularis. Vt est videre libri septimi

Metaphysicæ capite quarto, & libri decimi capite vdecimo. Et horum singularium, & genera immediatè inveniunt, & species immediatè insunt; non autem mediantibus speciebus genera de singulis prædicantur, ut Porphyrius falso opinabatur.

In Philosophia Aristotelis genera, & species prædicabiles rationes rerum singularium sunt: quarum rationum inter genera, & species possunt esse plures differentiarum respicientes tum genera, tum sibi, inferiora, de quibus prædicantur. Differentia ad genus relata ipsum genus determinat. Differentia ad inferiora se relata prædicatur de suis inferioribus in eo quod quid. Ideò dicimus, iste homo est rationalis, & homo est rationalis. Quando uerò differentia determinat genus dicimus, Animal est rationale. Licet autè hæc exempla in genere substantiæ posita sint, quia cæteris notiora sunt; similiter tamen in genere uniuscuiusque ex accidentibus prædicantibus de singulis accidētibus, tanquã de primis suis, & simpliciter singularibus intelligantur. Nam sicut animal refertur ad Socratem, sic & color ad hoc rubecum, de quibus in libro prædicamentorum est uidere. Deinde Porphyrius de sua arbore, & de suis generibus generalissimis, & de suis speciebus specialissimis, & de subiecto sui modi philosophandi, quod est separatum à singularibus, & continetur in serie generum, & specierum inter decem genera generalissima, & species specialissimas. Ac cum rationem reddit cur tantum inter genera generalissima, & species specialissimas totus eius modus Philosophandi habeatur, & ad singularia non extendatur? Quoniam, ait, infinita sunt; ideò non possunt sub scientia comprehendi. Hæc omnia non modo sunt

ANIMADVERSIONES IN

uana quoad Philosophiam Aristotelis, uerum etiam & erronea, & omnino illi contraria, & contradicentia. Series arboris prædicabilium licet satis suo ordine constare uideatur, excepto tamen corpore, quod non est de genere substantiæ, nec habet ullum gradum ipsius substantiæ, sicut nec rubeum, nec dulce, nec leue, quæ sunt de genere qualis, sic & corpus est de genere quanti. Hoc etiam in suis modis Philosophandi conturbat quàm plurimos, non obstante ipso ordine naturæ, nec autoritate Aristotelis, qui sunt in contrarium sequentes Porphyrium, qui primus hæc docuit. Videntur prima in cognitione, & ueritati, & Aristoteli præualere. Præterquàm quòd est Philosophia hæc Platonica, & ualde animo nostro cognata propter suam immortalem naturam. Ac licet propter perpetuum habitum in omnibus scholis iam a tempore Socratis, & Platonis originem habentem sit ferè factus in scholis innatus: nihil tamen ijs obstantibus omnia hæc sunt Philosophiæ Aristotelis contraria.

Quoniam hæc uniuersalia, quæ sunt unum extra multa, non solum à singularibus sunt separata sic, ut homo, & hic homo, animal, & hoc animal sint equiuoce dicta; uerùm etiam inuicè sunt ita separata, ut per se intelligantur esse unumquodque generalissimorùm, & subalternorùm generùm, similiter & specierùm, in quibus gradus unusquisq; superior de suo inferiori prædicatur tanquàm de subiecto; & idè in communi modo Philosophandi diuidunt omnem propositionem in subiectum, & prædicatum. In qua serie prædicabilium, uel generum, homo uniuersalis est substantia, quia substantia de homine prædicatur tanquàm de subiecto; animal similiter est substantia, quia

quia substantia de animali prædicatur tanquam de subiecto. Similiter & de alijs, quæ sunt in ipsa serie arboris dicendum est. Quarum propositionum unaquæque est falsa, quia in septimi Metaphysicæ capite decimotertio patet nullum uniuersale substantiam esse.

Nam in Philosophia Aristotelis unumquodque uniuersale refertur ad aliqua singularia tanquam ad subiecta; Quando uerò uniuersale prædicatur de aliquo uniuersali, illud, quod prædicato subijcitur, non est subiectum, sed prædicatum, quia etiam tum refertur ad ea, de quo, uel de quibus prædicatur, tanquam de subiecto, uel de subiectis, idest, de primis substantijs. Quod autem, ait genus generalissimum, & speciem specialissimam, hi sunt termini suæ separatæ Philosophiæ, quæ in abstractis uersatur. Nam in Philosophia Aristotelis ij termini sunt uani, quibus in textu nusquã reperitur Aristoteles usus. Etenim illi termini sunt uniuersales relati ad uniuersalia; apud Aristotelem uerò unusquisque terminorum uniuersalium refertur; ad singularia. Genus circa quod uersatur hæc Porphyrij Philosophia non est unum, sed decem genera sunt, unumquodque eorum continens uniuersalia à singulis separata, quæ sunt inter genus generalissimum uniuscuiusque decem generum, & inter speciem specialissimam uniuscuiusque.

Genus, uel, ut aiunt, subiectum, circa quod uersatur communis modus philosophandi uariè apud philosophantes ens esse dicitur. ab omnibus tamen ens transcendens decem genera, quodque ambiat omnia, quæ dicuntur esse. Horum quidam aiunt hoc ens æquiuocè, nonnulli uniuocè prædicari de omnibus, alij uerò, qui accuratius uideatur philosophari ens transcendens ana-

ANIMADVERSIONES IN

logum; aliqui tandem aiunt habere in anima esse subiectiuum, aliqui obiectiuum. Philosophia uerò Aristotelis nec est de ente communi decem prædicamentis, quod quidam antiquorum dicebant cum uno cõuerti, nec est de decem separatis casibus uniuersalibus Porphyrij; nec de ente trascendenti, ut recentioribus placet. Sed est de ipsis singularibus primis substantijs, quarum unaquæque nec in aliquo subiecto est, nec de aliquo subiecto dicitur. Harum quidẽ cognitionem uarijs generibus uniuersalium sciẽtiarum docet, prout diuersitas naturarum exigit. Alia enim est natura physicarum scientiarum, alia Mathematicarum, alia Metaphysicæ speculationis, & alia logicalium rationum tum eorum, quæ sunt quoad doctrinam, tum quoad disputationem, tum quoad probationem, tum quoad cõtentionem. In philosophia Aristotelis hoc modo formatur uniuersale prædicabile. Hoc polypodium purgat crassos humores, hoc similiter, & hoc, omnes polypodiũ est hoc, & hoc, & hoc, ergo omne Polypodiũ purgat crassos humores. Hæ rationes in uoce sunt signa rationum, uel passionum, quæ sunt in anima, quæ animi passiones similiter sunt signa specierũ rerum quæ quidẽ species, & ea, quorũ sunt species, ut in septimi Metaphysicorum capite sexto, secundũ substantiam sunt idem. Ideo uniuersale Aristotelis est unum in multis, quod quidem unum in multis, & ipsorum multorum unumquodque uniuocè dicuntur. Ob has rationes in uniuersalibus Aristotelis fiunt & demonstrationes, & sciẽtiæ, quæ aliter habere non possunt, & quæ quo uniuersaliores, eò potiores. Sicut; si quis nosset ex una sola experientia Polypodij uirtutem, posset dicere hoc habet talem uirtutem, uerum sine dubio non posset dice-

re, an hoc semper? nec ea aliquod, uel unumquodque aliud? Quod si quis in unoquoque Polypodio idem expertus esset; & similiter sciret idem alios experiri; hic sine ulla hæsitatione demonstratiue sciret & hoc, & illud Polypodium sine dubio habere talem uirtutem, & aliter se habere non posse. Quod ille, qui ex sola prima experientia cognitionem haberet, non solum illam certitudinem non haberet, sed semper dubius esset. Quare quod Porphyrius in suo modo philosophandi dicit singularia sub scientiam non cadere, in suo modo philosophandi uerum dicit, & ratio est, non quam ipse reddidit; sed quia ipsius uniuersalia sunt à singularibus separata, quæ sunt unum extra multa, & ideo singularia, & illa uniuersalia æquiuocè idem dicuntur. Quod uerò ipse, ait, quoniam singularia sunt infinita, ideo ea sub scientiam non cadere, non est uerum singularia esse infinita; semper enim singularia in aliquo numero sunt, & omnis numerus est finitus, ergo singularia non sunt infinita nec ideo sub scientia non continentur, sed quia sunt æquiuocè dicta. In Philosophia uerò Aristotelis singularia continentur, & comprehenduntur sub scientia, & demonstratione, propter prædictas rationes, quibus & id quod ait in primo Posteriorum addendum est. Deficiente aliquo sensu, deficere & eius scientiam. Porphyrius in hoc tractatu de specie quasi epilogum suarum rationum faciens ait. Decem igitur generalissima sunt: specialissima quidem in numero quodam sunt, non tamen infinito. Indiuidua autem quæ sunt, post specialissima infinita sunt. Deinde usque ad finem huius tractatus suo more philosophandi quamplurima tum componit, tum diuidit; omnia tamen, ut se habent
in se-

ANIMADVERSIONES IN

inseparatis vniuersalibus, in quibus vnumquodque vniuersale inferius subiectum est superioris vniuersalis.

Ideò in quodam loco dicit. Genus semper de specie prædicatur. Cum in philosophia Aristotelis quauis quandoque genus prædicetur de specie vniuersali, semper tamen tum genus, tum vniuersale prædicantur de singularibus, tanquam de subiectis, & primis substantijs. Cū omnis prædicatio, & omnis inhærentia intelligatur, absolute, & semper de ipsis singularibus, tamen contingat, vt & vniuersale de vniuersali prædicetur; quoniam utraque vniuersalia, & illud, quod prædicatur; & illud, quod subijcitur; ambo semper sunt prædicata singularium; id est primorum numero indiuiduorum. Quæ hætenus aduersus prædicabilia, licet cursim, & prout animo quædã sese offerunt, annotamus, non dubito quia primo aspectu omnibus incredibilia videnda sint. Quid si de hac Porphyriana arbore, quæ suo ordine, & dispositione generum, specierum, & differentiarum in his prædicabilibus tam pulchre accubare videatur, dicerem me posse eam sic euellere, & à suo loco amouere, vt amplius neque radices, neque truncus, nec vlla pars rumorũ eius vlla ex parte officio suo fungatur; nõne hoc etiam sit primo aspectu incredibile uidendum? Sed quid incredibilius, quàm modo me audire dicentem, substantiam non esse genus, non genus corporis, non animati corporis, non animalis, non hominis, non Socratis? Non solum substantiam non esse genus generalissimum; sed nec vilo modo genus, nec species quæ sunt nata prædicari? Quod sit paucis probabo. Hoc substantia, quam de cæteris omnibus Porphyrius (ait) prædicari, vel est prima substantia, vel secunda. Secunda ideò non est, quia
de

de Socrate, & de Platone non diceret uerum, Socrates est secunda substantia, Plato est secunda substantia; hæc non sunt veræ propositiones, quia & Socrates, & Plato sunt primæ substantiæ, & non secundæ. Quia (item) substantia secunda non est absolutè, & simpliciter substantia, sicut hæc Porphyrij, quam absolutè, & simpliciter substantiam dicit. Secunda substantia est quædam substantia, & non est substantia. Quod quidem Porphyrius ignorabat, sicut & ipsam secundam substantiam cuius non meminit. Quod si quis diceret hanc substantiam esse primam substantiam, prima substantia idè non est, quia sequeretur in illa arbore, & hominem, & animal, & ijs vniuersaliora esse primas substantias, quod verum non est. Quoniam Aristoteles vbique expressè, & clarè his contrarium loquitur, tamen propter contrarium habitum, & consuetudinem ab hoc inimico homine primo studiosis omnibus successiuè impressum, à nemine adhuc intelligitur, quanuis planus, & ex se patens textus Aristotelis sit. Ego quoque post quadriennum, quo huiusmodi abusus in modis philosophantiû notare cœperim, modo post finitum iam hoc Opusculum, vix tandem intellexi. Sed ad rem. In principio sexti capitis libri Prædicamentorum, ait, substantiam esse, quæ propriè, & principaliter, & maximè dicitur, quæ neque de subiecto aliquo dicitur, neque in subiecto aliquo est. ut quidam homo, & quidam equus. Quod clarius dici potest, substantiam de nullo prædicari? In medio uero eodem tractatu reddens rationem cur substantia maximè propriè substantia dicatur, aliam non assignat, nisi quia alijs omnibus subijcitur, & alia omnia de ipsa prædicantur, atque idè substantiam maximè propriè substantiam

ANIMADVERSIONES IN

stantiam dici. Quod si substantia omnibus subiicitur, & de nullo prædicatur, & ideo substantia dicitur, profecto substantia Porphyriane arboris est falsa substantia; quoniam de omnibus prædicatur; & nemini subiicitur. Ad hæc, in quinti Metaphysicorum capite octauo, postquam quædam, quæ substantiæ dicuntur, enumerasset, subiungit. Hæc uerò omnia dicuntur substantiæ, quoniam non dicuntur de subiecto, sed de eis cætera dicuntur. Si substantia dicitur de subiecto, quomodo non dicitur de subiecto? Sin non dicitur, ut Aristoteles docet, quomodo erit uerum quod Porphyrius somniauit? In septimi uerò Metaphysicorum toto capite decimo tertio, & decimo quarto probat efficacissimis rationibus nihil eorū, quæ sunt uniuersalia, ut de alijs prædicantur, substantias esse. Ac sicut singulare, & uniuersale non possunt esse simul in eodem, sic nec substantia, & prædicabile possunt esse in eodem. Essent enim contraria simul. Dicit fortassis quispiam, propter consuetudinem horum prædicabilium. Nonne omne uniuersale prædicabile est? Respondemus, Non. Nam & cælum est quoddam uniuersale, quatenus quædam causa uniuersalis. Substantiæ item separatae quædam causa uniuersalis, & super omnia præpotens Deus est absolute omnium uniuersalis causa; & tamen nullum horum uniuersalium est prædicabile uniuersale. Item uniuersale singularem substantiarum, ut substantiarum non est prædicabile de alio subiecto. Quod syllogismo inductiuo sic probatur. Nec aliquis homo, nec aliquis equus, nec aliqua arbor, nec aliqua terra in quantum primæ substantiæ est prædicabilis de aliquo subiecto, ut ex definitione substantiarum patet. Substantia est aliquis homo, aliquis equus, aliqua
arbor,

arbor, & aliqua terra. Ergo substantia non est prædicabilis de aliquo subiecto. Atqui quoniam Porphyrius, in sexto capite de cõmunitatibus, ait, perempto genere, uel differentia simul perimi ea, quæ sub eis sunt, ideò ob has, & alias quam plurimas causas perempto huius Porphyrianae arboris genere generalissimo, tota ipsa arbor, ita perimitur, ut amplius nulla pars ipsius arboris suo officio fungatur. Hæc sententia Porphyrij ut est modo in hoc meo proposito mutilatè accepta in rationibus sic se habet, sed integra, ut est ab ipso in suo tractatu edita ducit originem ab illo præcipuo Platónico, & suo errore, in quo præcipua, & prima principia & causæ statuuntur uniuersalia, & genera, quo uniuersaliora, eò potiora, singularia uerò & postrema, & ab uniuersalibus dependentia. Quare apud eos sublato uniuersali tolluntur & singularia. Quæ ut Porphyrius exemplis declarat suam mentem de hac sententia subiungit, scribens. Quemadmodum enim si non sit animal; non est equus, neq; homo. Item subdit. Si non sit rationale, nullum erit animal, quod ratione utatur, homo singularis est, quòd ratione utatur; & ipsa singularia sunt tum sub genere, tum sub differentia. Equidem ideò hunc præcipuum errorem uoco Porphyrij, quia circa præcipuum Philosophiæ, est, & contradictoria se habet ad præcipua, quæ sunt philosophiæ Aristotelis. Nam Arist. in duodecimo Metaphysicorum capite sexto ait. Ea, quæ uniuersalia dicimus non sunt, sed singularia simpliciter sunt. Et in libro Prædicamentorum capite sexto. Quare alia, inquit, omnia aut de subiectis primis dicuntur substantijs, aut in subiectis eis sunt. Ac subiungit. Non ergo existentibus primis substantijs impossibile est aliquid aliorum esse. Ad quorum confirmationem eodem capite, ait. Specie magis esse substantiam, quam genus. Quoniam primæ substantiæ propinquior. Tandem in fine capitis unde

ANIMADVERSIONES IN

cimi eiusdē libri Prædicamentorū, ait. Est autē ratio uera nequaquā causa, ut res sit, at res uideatur quodāmodo causa orationi, ut uera sit. Ac subiungit. Eo enim, quia res, est, aut nō est, uera ratio, aut falsa dicitur. Substantia, ut in expositione, libri Prædicamentorū quā modo molimur erit uidere, prædicatur æquiuocē de primis, & de secundis substantijs: tū de substantijs quæ ut causa substantiæ sunt; sicut cœlū, substantiæ primo mouentes, & super omnia Deū benedictū, quam totius uniuersi ipsum bonū, & ipsum optimū appellat. Porphyrius quandam confusam cognitionē de substantia, habuit, & ideō nec ista, nec distinctionem nominum æquiuocē, & uniuocē prædicantium nouerat.

De differentia. Cap. IIII.

IN tractatu de differentia est idem uidere, sicut & in præcedentibus esse tot errata, quot sunt uerba, si cum Philosophia Aristotelis conferantur. Præcipuus, uero est, quia putat se loqui de differentia, cū nō loquatur de differentia, sed de diuerso. Deinde ea, quæ Porphyrius de diuerso loquitur, ea non loquitur secundū Philosophiam Aristotelis, sed quædam sua inuenta suo more; Quæ magna ex parte confundunt cōmunem modū philosophandi. De differentia, & de diuerso Aristoteles in decimi Metaphysicæ capite quinto sic ait. Differentia uerō, & diuersitas aliud est, quorū reddēs rationē, subiungit. Diuersum nanq; est illud à quo diuersū est, nō est necesse aliquo esse diuersum, id est, nō est necesse, ut aliquo tertio sit diuersum. Ob hanc causā. Etenim omne, quodcunq; sit ens, aut idē, aut diuersum est. Postea de differentibus, quia aliquo tertio differāt, ait. Differens uerō ab aliquo, differens aliquo est: id est, aliquo tertio. De quo tertio subdit. Quare necesse est aliquid idem esse, quo

quo differunt ea, quæ differunt. De quo item tertio ait. Hoc uerò idem aut genus, aut species est Quod probat inductione, inquit. Omne nanque differens, aut genere, aut specie differt; genere, quorum non est communis materia, neque mutua generatio: ut puta, quorum alia prædicationis figura est. Specie uerò, quorum idem est genus. In quo proposito de genere ait. Dicitur nanque genus id, quo ambo ea, quæ differunt, secundum substantiam idem dicuntur; id est sicut homo, & equus, secundum genus idem dicuntur, & album, & rubrum secundum colorem; quoniam tum genus, tum species uniuersalis, tum differentia, tum substantiæ, quæ accidentium prædicatur de suis inferioribus in eo quod quid. Ideò dixit secundum substantiam idem dici, De quibus in proposito tractatus de genere dictum est. Ex quibus patet ea, quæ differunt, aliquo differre, hocque; aliquid esse uel genus, uel speciem. Quare quæcunque differunt, uel genere, uel specie differunt. His addit in quinti libri Metaphysicorum capite quinto; tertio proportione; id est, analogia ea differre. Quamobrem quæcunque; Porphyrius somniat differre, communiter, proprie, uel maxime proprie uana sunt. Quæ utinam uana sicut sunt, ita essent habitus studiosis, profectò non essent in scholis causa tantæ confusions. Quod uerò ait alteritate differre Socratem à Platone, uel à se ipso; hoc non est eos differre, sed diuersos esse. Alteritas est terminus Philosophiæ Platoniciæ quid uniuersale separatum à singularibus significans: sicut & eius oppositum dicebant identitatem. At in Philosophia Aristotelis, quæ est de singularibus, idem, & diuersum sunt termini ij significantes sicut singularia, ita uniuersalia, & genera talium singularium. Nec uerò Socrates à Platone differt alteritate, sed sunt diuersi homines tametsi sint in eadem specie. Sunt diuersi, quia singulares. Nam alia materia, alia species, & aliud mouens Socratis;

ANIMADVERSIONES IN

alia uerò materia, alia species Platonis, ut in duodecimo Metaphysicorum capite quinto. Quod ait Socrate à se ipso differre quatenus senex, & puerum, uel quatenus aliquid facientem, uel nō facientē. His Socrates à se ipso non differt, ut ipse se confuse philosophatur nec alius, uel diuersus est. Quoniā Socrates susceptiuus est cōtrariorū sine sui mutatione unū, & idem manēs, quod maximè est propriū substantiæ. Socrates uerò albus, uel senex, agens, uel non agens Socrates per accidēs est, non autē Socrates per se, uel absolute dictus, idē indiuiduus semper manēs, non obstāte auctoritate argutissimi doctoris Roberti Holkot, qui cū Porphyrio magis quā cum Aristotele maluit sentire de hoc loco; ut est uidere in argumētis determinatibus decimā quintā suarum quæstionum. Si termini cōmuniter differre, propriè differre, propriissimè, differre, differre ab alio, differre à se ipso, alteritas, accidens inseparabile, differentia, quæ alteratum facit, differentia, quæ aliud facit, differentia alterantes, simpliciter differentia collati cum sobrietate, ut ita dicam, ordinis, & cum proprietate terminorum Philosophiæ Aristotelicæ, profectò, sit cum bona uenia lectorum dictum, uerba temulenti hominis uidentur, uel potius uana somnia. Vere uana in quā, quibus utinam ut uanis adhuc fides non esset habita, profectò studiosi tot seculis non caruissent splendore, tot genere tā nobilis Philosophiæ. In proposito quod ait de sua specifica differentia, terminus bene quidem sonat, sed quod ait per ipsum significari est de præcipuis suis erroribus. Nā ipse putabat tātum in genere substantiæ esse specificas differentias, non autē in genere alicuius ex accidentibus. At in Philosophia Aristotelis specificæ differentia sicut sunt in genere substantiæ, sic sunt & in quouis ex generibus accidentium. Quod ait, animali enim adueniēs rationalis diffe-

differentia aliud facit, dictum est secundum eius modum Philosophandi, in quo non tantum uniuersalia, & genera sunt separata à singularibus, sed etiã genera, differentia, & species inuicẽ sunt separata. Hæc uerò omnia Aristotelis referunt ad ipsa singularia, & prædicantur de ipsis singularibus, tanquã de subiectis. Quod deinde subdit. Animal enim ad ueniens rationalis differentia aliud facit. Nescit quid dicat. Nam animal ut gen⁹ est materia eius, cuius est genus, rationalis uerò differentia adueniẽs generi facit rationale, idest, fecit, ut quod erat potetia; hoc idem ut actu esset, & nõ aliud. Quod postea subdit. Eius autem, quod est moueri alteratum solum à quiescente fecit. Nescit nec quid sit motus, nec quid alteratio, tantum enim qualitates sensibiles alterantur, ut in septimo physicorum capite secundo traditur. Diuisio differentia, quam facit, nec ullo ordine naturæ, nec aliqua necessitate consequentiẽ ductus facit. Quare nec usquam in textu, nec textui Philosophiæ Aristotelis aliqua ex parte potest aptari. Quod de specifica differentia, ipse putabat tantum in genere substantiæ esse specificã differentia. In Philosophia Aristotelis specifica differentia sicut est in genere substantiæ, sic est & in quouis genere accidentium, quorum exemplis tota Topica sunt referta. Quando uerò dicimus substantia à substantia differre propter diuersitatem aliquorum accidentium. Sicut cum alterã nigra, alterã albã dicimus; tunc substantia à substantia differt secundum accidens. Quando autẽ album à nigro dicimus differre; tum eorum specificã differentiam dicimus. Postea quamplurima confuse dicta sequantur, quæ propterea, ne & lectori sint tædio, sicut & mihi. Deinde, quod ait, Illæ igitur, quæ per se sunt in substantiæ ratione accipiuntur, nec quid sit substantia, scit, nec quid sint ea, quæ in primi Posteriorum capite quarto dicant per se inesse. quonia

ANIMADVERSIONES IN

& unumquodq; accidēs in sua ratione habet ea, quę in sunt ei per se, sicut hoc album per se color dicit. De differentijs autem loquēs, ait. Quę quidē p se sunt non suscipiunt magis, & minus. In tractatu de substantia Arist. ait, præter substantiã, & ea, q̄ sunt quãta determinata, oĩa alia suscipere magis, et minus. Et ideo etiã differentię corũ, color per se inest corpori, & suscipit magis, et min⁹. Itē color p se inest huic albo, & color suscipit magis, & minus. Quod ait. Esse autē unicuiq; unũ; & idē neq; intensiōem, neq; remissionē suscipiens est. Nescit quid sit esse, nec quid substantiæ esse, nec quid accidentiũ esse. Nam substantiæ esse, nec determinatæ quãtitatĩ suscipit magis, & minus; cœterorum uerò accidentiũ omniũ esse suscipit & magis & minus. In philosophia Aristotelis materia est cum sensibilis, tum intellectiua, forma est quod quid erat esse, & etiam ratio ipsius quod quid erat esse; Totum uel est singulare, sicut Socrates, ex materia, & forma singulari, uel est uniuersale, sicut homo ex materia uniuersaliter dicta, & ex ratione ipsius, quod quid erat esse. In rationibus uerò genus non est sicut materia, immo est materia in rationibus, & differentia & terminus, & definitio, & ratio. Ex quibus omnibus in hoc tractatu perstrictis unicuiq; constare potest, omnia alia à me ut uana missa facta sicut & hæc non esse secundum philosophiam Aristotelis dicta, & per consequens ab illis in scholis sinceritatem philosophiæ Aristotelicæ perturbari. Quare omnia hæc cum ipso nomine auctoris è scholis extrudenda.

In Tract. De Proprio. Cap. V.

Aristoteles in primo Topicorum capite tertio ait. Proprium est, quod uicissim prædicatur, & non declarat naturam rei, & capite quarto ad distinctiorem cogni-

Cognitio **ait** Proprium est, quod quid sit res non explicat, in se inest, & uicissim de illo solo prædicatur. Hoc modo absolute loquendo de proprio, proprium est. Illud uero, quod alicui, uel ad aliquod tempus est proprium, non est absolute proprium, sed alicui proprium, uel in aliquo tempore proprium. Hæc de proprio propria methodo dicta esse unicuique constare potest, & quam à Porphyrio inepte tractentur, quæ de proprio scribat, quamque confuse.

In Tract. De Accidente. Cap. V I.

Absque dubio puto in hoc capite Porphyrium nescisse, an de accidente absolute dicto, an de accidente quatenus inest substantiæ, an de accidente prædicabili tractet? Sed quandam farraginem sine ullo ordine tum de una natura, tum de alia, tum de tertia, commiscere uidetur. Nam quod ait, accidens est, quod adest, & abest sine subiecti corruptione, Hoc est dictum de accidente absolute dicto, & de accidente quatenus inest substantiæ. Quod deinde ait, hoc accidens est separabile, illud uero inseparabile, hæc est eius uoluntaria nominis institutio absque ulla necessitate facta, nec illa philosophia Aristotelis indiget. Immo terminos philosophiæ confundit, dum alia ratio est eorum, quæ re sunt separabilia, alia uero eorum, quæ ratione tantum sunt separabilia. Quod, ait, accidens est, quod eidem contingit inesse, & non inesse, hoc de accidenti, quatenus substantiæ inest, loquitur. Postremo, quod ait. Accidens est, quod sic neque genus est, neque species, neque proprium, semper autem in subiecto est subsistens, hoc de accidente prædicabili erat ei dicendum, quod de titulo libri præsupponitur, qui est quinque uocum prædicabilium. Sed quoniam nesciebat quomodo accidens esset prædicabile.

ANIMADVERSIONES IN

bile, ideò nec in cælo, nec in terra, nec in medio existens tractatum de accidente terminauit. Nomen tamen accidentis singularis de substantia prædicatur: sicut quando dicimus Socrates est albus, nomen albi de Socrate dicitur, & hæc prædicatio est per accidens: ratio verè huius accidentis fieri non potest, ut aliquando de substantia prædicetur. Accidentis vniuersalis nomē nonnunquam prædicatur de substantia vniuersali, ratio uerò ut prædicetur fieri non potest. Sicut nigrum de Aethyope. Ideò dicimus Aethyops est niger, non autem dicimus, Aethyops est uisus congregatiuus. Nec nomen, nec ratio accidentis vniuersalis prædicatur de substantia, ut in libro prædicamentorum. Genera, differentia, & vniuersalia omnium accidentium de suis inferioribus prædicantur in eo, quod quid est. Quorum exempla sunt quamplurima in Topicis, & passim in tota philosophia.

His paucis tamen breuiter aduersus hoc Opusculum hætenus notatis, puto facile parèbunt unicuique errores, quibus cætera, quæ agit de communitatibus, & differentijs quinque uocum referta sunt. Mihi uerò propter illam, quæ racunque sit, quam habeo cognitionem puritatis philosophiæ Aristotelis, profectò uerba Porphyrij iam tædio sunt, nec possum odio non prosequi hominem, qui tenebris suis obruit hoc nobile genus philosophiæ, qui eius studiosos in inextricabilem labyrinthum ita intrusit, ut uanis eius vniuersalibus labore sine fine torqueantur. Ac quo quis magis exactè nititur, ut philosophetur, eò magis perplexus difficultatibus laboret, ita ut & odio affectus & tædio hominis à fide apostata hic finem facio. Quare ea quæ hætenus dicta sunt satis fortasse erunt, ut hoc nomen è scholis profligetur. Quare sit iam.

F I N I S.